

Convocats per l'Institut d'Estudis Catalans i per la seva Secció Filològica, tots nosaltres ens hem aplegat aquí a fi de recordar la persona i l'obra de Maria Àngels Anglada, membre i vicepresidenta que era d'aquella Secció fins que una sobtada i per a tots dolorosa malaltia se l'endugué el passat 23 d'abril, dia del llibre i de la rosa i festa assenyalada de la institució que ens acull i ens convoca.

Què més puc dir-vos, que no sigui que la Secció Filològica està de dol i en tristida? Personalment, ja vaig expressar el meu sentiment en un article publicat no fa gaire als diaris. Què més puc afegir, que no sigui que la Maria Àngels ha deixat entre nosaltres un buit, com més va més palès, que cada dia perceben adés el nostre sentiment més íntim adés els nostres sentits en notar la seva absència física d'aquella sala de reunions, d'aquell lloc on solia estar-se, de l'entorn d'aquella taula on solia treballar en comissió? Tots els companys n'enyoren la salutació de rebuda, la conversa animada, els suggeriments en el treball lexicogràfic.

La Maria Àngels ens sobtava sovint amb les seves propostes ardides o ingènues, amb les seves aportacions plenes de voluntat de cooperació, àdhuc amb les seves reivindicacions planerament formulades, i ara ens ha ben sobtat amb el seu darrer adéu i aquest tan ràpid desenllaç.

La tradició acadèmica m'obliga, emperò, a deixar de banda el to subjectiu, l'enyorança i fins i tot l'elegia, a no esbossar tot just un epigrama —gènere que tan bellament ella ens havia anostrat de fonts ben antigues—, i m'empeny cap a la necrologia erudita. Avanço que no me'n sabré sortir, i m'afanyo a aduir que no en sóc pas l'únic responsable.

Maria Àngels Anglada i d'Abadal, nascuda a Vic el 9 de març de 1930 —l'any que ve hauria passat a la condició de membre emèrit, en complir els setanta

anys, si la mort no se'ns hagués cruelment avançat—, era llicenciada en filologia clàssica per la Universitat de Barcelona, exercí la docència en la seva especialitat i en la de literatura catalana i fou, per damunt de tot, una escriptora que contribuï a les nostres lletres conreant la poesia, la prosa narrativa, la novel·la, l'assaig, la traducció i la literatura juvenil. No em pertoca a mi ara d'entrar en la consideració d'aquest aspecte de la seva personalitat ni de glossar-ne l'obra.

És ben cert que, com a escriptora, la Maria Àngels havia rebut diversos premis, la relació dels quals m'estalvio, que estava en possessió de la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya, que era filla adoptiva de la ciutat de Figueres i que una de les escoles d'aquesta ciutat en porta el nom per a recordança d'infants i ciutadans, i també que potser una de les seves novel·les serà algun dia duta al cinema. Finalment, però no el menor dels seus mèrits, la Maria Àngels fou elegida membre de l'Institut d'Estudis Catalans a proposta de la seva Secció Filològica el 21 de maig de 1991 —encara no fa vuit dies, doncs, n'hauria celebrat el vuitè aniversari. Però molts dels que ens hem aplegat aquí en memòria seva, recordarem, abans que la seva obra i el reconeixement públic dels seus mèrits, la seva persona, la seva manera de ser i de fer, la seva delicadesa en el tracte, la seva senzillesa natural, la seva capacitat d'admirar-se de les coses menudes i de revoltar-se contra les situacions d'injustícia —tot un munt d'atributs personals que no solen atreure cap premi, però que fan la vida més passadora a la gent del voltant. No és pas que l'obra literària no ens hagi impressionat o que no n'haguem sabut extreure plaer i ensenyaments diversos, com volia el clàssic; no és això, és que fins i tot als acadèmics —tant si regirem papers com si elaborem construccions teòriques o maldem per verificar-les empíricament— ens és donat ara i adés de saber apreciar el valor humà de l'experiència vital quotidiana.

Pel que fa a mi, en aquest breu preàmbul crec de justícia recordar que Maria Àngels Anglada no solament ha estat una dona que ha contribuït amb el seu talent i la seva gràcia personals als treballs de la Secció Filològica i que n'ha estat una vicepresidenta exemplar els mesos que va arribar a ésser-ho —dit altrament, que ha estat un membre qualificat d'aquesta docta corporació—, sinó que en tot moment ha sabut mantenir-se lleial a la institució sense necessitat de traïr les seves creences i conviccions ni de sentir-se traïda per acords corporatius. Em deixo per creure que aquesta actitud li va valer en tot moment, dins i fora de la Secció Filològica, la reciprocitat que calia esperar entre iguals, i que cap de nosaltres, col·legues de l'IEC, no va donar-li mai motiu de sentir-se dolguda per aquest motiu.

Aquesta sessió en memòria de Maria Àngels Anglada constarà de dues parts diferenciades: l'una, un acte acadèmic dins l'estil que hi és habitual, comptarà amb els parlaments del senyor Carles Miralles, membre de la Secció Filològica, catedràtic de Filologia grega i poeta també, i de la senyora Marta

Pessarrodona, escriptora, els quals analitzaran aspectes de la seva obra i de la seva significació en el món sociocultural català. L'altra, de caire distint, en què serà interpretada una selecció de textos de l'autora recentment traspassada: Rosa Cadafalch i Josep Tero hi posaran l'art i la veu. La coordinació artística ha estat obra de Teresa Vilardell. A la selecció dels textos i a l'assessorament general hi han contribuït, respectivament, Antoni Pladevall i Arumí i Pep Paré, osonencs. A tots ells els agraeixo, a l'avançada, llur col·laboració.

Hem volgut, d'aquesta manera, que les veus poètiques i narratives de Maria Àngels Anglada es fessin sentir en aquesta sessió en memòria d'ella, com a testimoniatge d'una seva presència perdurable, car, malauradament, la seva dolça veu natural ens és ja irrecuperable. Però, contràriament a la dita popular, la paraula no sempre se l'enduu un cop de vent mentre resti a la terra algú que se la faci seva —que la llegeixi, la interpreti, l'escolti o simplement la recordi. Fet i fet, aquesta voluntat de permanència en el temps és, més que més, el primer objectiu i el destí de l'art verbal. Us insto, doncs, a escoltar els seus textos de veus amorosívoles fent memòria d'aquells vells versos epigramàtics que ella mateixa ens donà a conèixer en la llengua dels pares, i que tal vegada ens ajudaran —més aviat poc que massa— a empassar-nos la fel que ens adolorix el cor:

Ossos i un nom mut guarda la tomba de Safo,
però les sàvies paraules seves són immortals.

JOAN A. ARGENTER
President de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans